

Harmonica onderhoud

Voordat je gaat beginnen, bekijk de lay-out van de Mondharmonica (onderaan de pagina) eerst heel goed!

Wat zaken om in de gaten te houden als we de mondharmonica uit elkaar gaan halen.

1. Bovenste afdekplaat, deze is meestal voorzien van de cijfers 1 – 10 en zit met twee boutjes, door de kam heen, vast aan de onderste afdekplaat.
2. Bovenste stemplaat, dit is de uitadem (blaas) stemplaat. Kenmerk: De stemtongen zitten in de kam. De bevestiging gaatjes in deze stemplaat zijn **glad**, je kunt de schroef er **niet** in vastzetten. De grote stemtongen zitten op de beide stemplaten links, de korte rechts.
3. De kam, in de meeste gevallen is de kam van kunststof, vooral de oudere of juist de duurere harmonica's hebben een houten kam die vroeger vaak erg gevoelig was voor vocht.
4. Onderste stemplaat
Dit is de inadem (zuig) stemplaat, de stemtongen zitten buiten de kam.
De gaatjes in deze stemplaat zijn voorzien van heel fijn schroefdraad waar de stemplaat boutjes ingeschroefd worden.
- 5- De onderste afdekplaat, vaak voorzien van de merknaam. (zie 1 m.b.t. de bevestiging)

De stemplaat boutjes worden vanaf de bovenste stemplaat, door de kam heen dus in de onderste stemplaat vast geschroefd.

Let op, vast maar niet extra vast draaien, anders kan het schroefdraad beschadigen.

Heb je de mondharmonica in delen uiteen en weet je niet meer goed hoe deze in elkaar moet, dan is het bovenstaande een leidraad om deze weer op de juiste manier in elkaar te zetten.

Benodigd gereedschap / hulpmiddel:

- Vaak een Phillips (Kruiskop PH2) schroevendraaier maar dit is niet altijd het geval. Er zijn merken die een afwijkende kop op de bevestiging schroef hebben.
- Een houten tandenstoker of sateprikker, iets waar je de stemtong mee kunt laten “plinken” (oplichten en weer loslaten, je hoort dan een “pling” van de stemtong).

Tip:

Als je mondharmonica uit elkaar gaat halen is het verstandig dit niet boven een **hard** oppervlak (tafelblad) te doen. Laat je één van de schroefjes/boutjes vallen dan ketsen ze vaak weg en zijn vaak moeilijk terug te vinden (eigen ervaring). Beter is het om b.v. een stoffen placemat op de werkplek te leggen zodat de schroefjes/boutjes niet ver weg kunnen ketsen. Om ze na het verwijderen bij elkaar te bewaren gebruik ik bijvoorbeeld een kunststof dekseltje.

Een van de meest voorkomende problemen dat mondharmonica niet goed speelt, is speeksel.

1e actie: Sla de mondharmonica enkele malen, stevig, tegen de handpalm of op het dijbeen uit. Adem daarna dan een aantal malen snel in & uit op het probleem gevende gaatje en kijk of het probleem is opgelost. Zo niet, dan is de volgende stap is uitspoelen van de harmonica onder zacht stromend, handwarm water.

Daarna weer uitslaan en vervolgens weer in en uit ademen op het betreffende gaatje. Speelt de harmonica naar behoren, dan de harmonica even laten drogen op wat keukenpapier.

Eventuele vervolgstap:

Is het niet gelukt om d.m.v. kloppen en spoelen de mondharmonica weer op het geblokkeerde gaatje te kunnen spelen? Dan is er mogelijk iets wat de stemtong belemmerd om vrij in de stemplaat heen en weer te bewegen. Dit kan van alles zijn, een korrel brood, een stukje chips, een los (snor/wimper) haartje, de lijst is eindeloos, alles wat maar klein genoeg is kan de oorzaak zijn.

Om goed te kunnen lokaliseren welk gaatje de boosdoener is.

Hou de harmonica in je linkerhand, lage tonen links & hoge rechts en adem één voor één uit op alle gaatjes. Kom je bij een gaatje wat niet goed speelt, dan weet je dat het een stemtongetje in de bovenste stemplaat is, tel van links af welk gaatje de boosdoener is.

Kun je wel gewoon spelen op alle gaatjes, dan adem je vervolgens één voor één in op alle gaatjes tot je het geblokkeerde gaatje hebt gevonden. Tel dan ook van links af om het te kunnen lokaliseren. Je weet dan in ieder geval dat het een geblokkeerd stemtongetje in de onderste stemplaat is.

Actie: Begin met het verwijderen van de afdekplaten, berg de twee schroefjes/boutjes goed weg (in de kunststof deksel leggen). De stemtongen van de onderste stemplaat zitten aan de buitenzijde dus wees voorzichtig met hanteren. Omdat een stemtongetje in de onderste stemplaat niet goed speelde, kun je er zonder verdere demontage bij.

Draai de harmonica om zodat je van bovenop de stemtongen kunt kijken. Pak de tandenstoker / sateprikker, o.i.d. en steek dat voorzichtig onder het bewuste stemtongetje, til het iets op en laat het “plinken”, in heel veel gevallen lukt het op deze manier om de blokkade op te heffen. Herhaal dit plinken een paar keer.

Plaats de losse stemplaten op de juiste wijze op de kam en houdt deze aan de beide zijden goed vast. Test nu of het gaatje weer gewoon speelt door op dit gaatje in te ademen. Hoor je de noot weer duidelijk, dan is het probleem opgelost.

Monteren van de harmonica.

De mondharmonica kan weer in elkaar gezet worden. Draai de mondharmonica zo dat de inadem stemplaat weer beneden zit (stemtongen zijn zichtbaar).

Plaats vervolgens de afdekplaat met de cijfers aan de bovenkant en de andere onder. Steek één van de schroefjes door één van de gaten en draai het moertje of contra boutje aan de andere zijde erop, eerst losjes. Vervolgens steek je het boutje aan de andere zijde door het gaatje en ook hier bevestig je het moertje of contraboutje. Dan schroef je afwisselend de boutjes (hand)vast en je zorgt ervoor dat de afdekplaten recht onder rand van de bovenzijde van de harmonica zit.

Zat de blokkade niet in de inadem stemplaat, maar in de bovenste, de uitadem stemplaat dan kun je daar niet bij zonder de stemplaten van de kam te halen.

Bijna altijd zitten de schroefjes vanaf de bovenste stemplaat door de kam heen vast in de onderste stemplaat. Maak de schroefjes kruislings los en leg de losgekomen schroefjes meteen in het kunststof dekseltje. Haal eerst de onderste stemplaat van de kam en leg deze met de stemtongetjes naar boven aan de kant. Haal dan de bovenste stemplaat van de kam en leg de kam opzij.

Doe dit allemaal zo dat je bij montage weet in welke volgorde en positie ze van de harmonica afkwamen. Bij montage begin je dan in omgekeerde volgorde.

Pak nu de bovenste stemplaat en keer deze om, zodat de stemtongen naar boven liggen. Opnieuw de tandenstoker / sateprikker o.i.d. voorzichtig onder het bewuste stemtongetje steken, **iets** optillen en loslaten zodat deze gaat “plinken”, herhaal dit een paar keer.

Leg deze stemplaat vervolgens weer terug op de kam, met de stemtongen aan de binnenzijde, lange stemtongen links en korte rechts. Pak de onderste stemplaat en plaats deze met de stemtongen naar beneden (buiten de kam). Ook daar opletten, lange stemtongen links en de korte rechts.

Pak de kam met daarop de losse stemplaten beet en houdt deze aan de beide zijden goed vast. Test nu of het gaatje weer gewoon speelt door op dit gaatje in te ademen. Hoor je de noot weer duidelijk, dan is het probleem opgelost.

Daarna de mondharmonica weer in elkaar zetten.

Begin met het plaatsen van de dunne bevestigings schroefjes van de stemplaten. Steek ze vanaf de bovenste stemplaat heen en schroef ze rustig vast in de onderste stemplaat. Zet de schroefjes vast maar niet super vast, je kunt dan het fragiele schroefdraad beschadigen.

Plaats vervolgens de afdekplaat met de cijfers aan de bovenkant en de andere onder. Steek één van de schroefjes door één van de gaten en draai het moertje of contra boutje aan de andere zijde erop, eerst losjes.

Vervolgens steek je het boutje aan de andere zijde door het gaatje en ook hier bevestig je het moertje of contraboutje. Dan schroef je afwisselend de boutjes (hand)vast en je zorgt ervoor dat de afdekplaten recht onder rand van de bovenzijde van de harmonica zit.

Extra: Is de mondharmonica helemaal open, de afdekplaten gedemonteerd en de stemplaten van de kam, dan kun je de stemplaten nog extra reinigen door deze, in een glas / klein potje (de stemplaten moeten er helemaal in kunnen) te plaatsen. Vervolgens doe je een dopje bacteriedodend mondwater in het glas (Listerine of b.v. een eigen merk van de Lidl, Kruidvat, e.d.) en vult het af, zodanig dat alles onder de vloeistof ligt. Na ongeveer 10 minuten, haal alles eruit en spoel ze daarna goed af onder een zachte straal, lauwwarm water. Leg ze op keukenpapier te drogen en zet daarna de harmonica in elkaar.

Heb je dit alles gedaan, en de mondharmonica speelt nog steeds niet goed, zoek dan hulp van een ervaren mondharmonica speler of docent.

Waarschijnlijk moet de stemplaat/stemtongen opnieuw afgesteld of vervangen worden, een werkje wat je niet zomaar zonder ervaring kunt/moet doen ☹

Succes

